

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒGIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS

PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2017. gada 20. jūnijā

Satversmes tiesas 3. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētājs
Gunārs Kusiņš, tiesneši Artūrs Kučs un Jānis Neimanis,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto pieteikumu par lietas
ierosināšanu (pieteikums Nr. 88/2017), kuru [...] (turpmāk – Pieteikuma iesniedzēja),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzēja lūdz Satversmes tiesu atzīt Civilprocesa likuma
635. panta sesto daļu (turpmāk arī – apstrīdētā norma) par neatbilstošu Latvijas
Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 92. panta pirmajam teikumam un
105. pantam.

2. Apstrīdētā norma noteic, ka lietās par uzturlīdzekļu piedziņu un zaudējumu
piedziņu sakarā ar personiskiem aizskārumiem, kuru rezultātā radies sakropļojums vai
cits veselības bojājums vai iestājusies personas nāve, sprieduma izpildīšanas
pagrieziens pieļaujams, ja atceltais spriedums pamatots uz prasītāja sniegtām
nepatiesām ziņām vai uz viņa iesniegtiem viltotiem dokumentiem.

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai
uz saņemtā pieteikuma pamata ir ierosināma lieta, kolēģija izvērtē, vai:

1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;

- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18. – 19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

Turklāt saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 20. panta sesto daļu Satversmes tiesa var atteikties ierosināt lietu, ja konstitucionālajā sūdzībā sniegtais juridiskais pamatojums ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

4. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punktu Satversmes tiesa izskata lietas par likuma atbilstību Satversmei. Līdz ar to pieteikumā ietvertais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktu persona pieteikumu Satversmes tiesā var iesniegt tikai Satversmē noteikto pamattiesību aizskāruma gadījumā.

No pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem izriet, ka Pieteikuma iesniedzēja ir bijusi atbildētāja civillietā par zaudējumu un kaitējuma atlīdzības piedziņu sakarā ar personisku aizskārumu. Ar apelācijas instances tiesas spriedumu no Pieteikuma iesniedzējas par labu prasītājam esot piedzīta atlīdzība par sakropļojumu un morālo kaitējumu. Spriedumam daļā par atlīdzību par sakropļojumu noteikta nekavējoša izpilde, pārējā daļā Pieteikuma iesniedzēja spriedumu izpildījusi pēc tā spēkā stāšanās.

Ar Satversmes tiesas 2014. gada 29. decembra spriedumu lietā Nr. 2014-06-03 viena no civillietā piemērotajām normām attiecībā uz Pieteikuma iesniedzēju atzīta par spēkā neesošu no 2007. gada 11. oktobra. Attiecīgi apelācijas instances tiesas spriedums par atlīdzības piedziņu no Pieteikuma iesniedzējas atcelts sakarā ar jaunatklātiem apstākļiem un lieta nodota jaunai izskatīšanai pirmās instances tiesā.

Pirmās instances tiesa noraidījusi prasību pret Pieteikuma iesniedzēju un, pamatojoties uz apstrīdēto normu, noraidījusi Pieteikuma iesniedzējas pieteikumu par sprieduma izpildīšanas pagriezienu. Arī apelācijas instances tiesa noraidījusi pret

Pieteikuma iesniedzēju celto prasību un tās lūgumu par sprieduma izpildīšanas pagriezienu. Apelācijas instances tiesas spriedums esot stājies spēkā. Tādējādi apstrīdētā norma Pieteikuma iesniedzējai ir piemērota, un pieteikumā ir norādīts uz tai Satversmē noteikto pamattiesību iespējamo aizskārumu.

Līdz ar to Pieteikuma iesniedzēja ir tiesīga iesniegt pieteikumu, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktās prasības.

6. Satversmes tiesa 2015. gada 16. aprīlī ir pieņēmusi spriedumu lietā Nr. 2014-13-01 „Par Civilprocesa likuma 635. panta sestās daļas, ciktāl tā attiecas uz sprieduma izpildīšanas pagriezienu lietās par darba samaksas piedziņu, atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 92. panta pirmajam un trešajam teikumam” (turpmāk – spriedums lietā Nr. 2014-13-01). Satversmes tiesa atzina Civilprocesa likuma 635. panta sesto daļu, ciktāl tā attiecas uz sprieduma izpildīšanas pagriezienu lietās par darba samaksas piedziņu, par neatbilstošu Satversmes 92. panta pirmajam teikumam un spēku zaudējušu no 2015. gada 1. novembra.

Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 4. punkts noteic, ka Satversmes tiesas kolēģija ir tiesīga atteikties ierosināt lietu, ja pieteikums iesniegts par jau izspriestu prasījumu. Lai izvērtētu, vai pieteikums iesniegts par jau izspriestu prasījumu, jānoskaidro, vai: 1) prasījums formāli ir izspriests; 2) prasījums ir mainījies pēc būtības; 3) pastāv būtiski jauni apstākļi, kuru dēļ prasījumu nevarētu uzskatīt par jau izspriestu (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2016. gada 29. aprīļa sprieduma lietā Nr. 2015-19-01 10.1.–10.5. punktu*).

Pieteikuma iesniedzēja lūdz vērtēt visas Civilprocesa likuma 635. panta sestās daļas konstitucionalitāti. Tomēr no pieteikuma izriet, ka Pieteikuma iesniedzējai apstrīdētā norma ir piemērota lietā par zaudējumu piedziņu sakarā ar personiskiem aizskārumiem, kuru rezultātā radies sakropļojums vai cits veselības bojājums. Satversmes tiesa nav vērtējusi apstrīdētās normas konstitucionalitāti attiecībā uz šādām situācijām.

Līdz ar to pieteikumā ietverto prasījumu nevar uzskatīt par jau izspriestu Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 4. punkta izpratnē.

7. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajai daļai persona var iesniegt konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai vienīgi gadījumā, ja viņa ir izmantojusi visas iespējas aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, vai arī ja personai šādu iespēju nav. Turklāt saskaņā ar šā likuma 19.² panta sestās daļas 2. punktu konstitucionālajā sūdzībā jāpamato, ka ir izmantoti visi vispārējie tiesību aizsardzības līdzekļi vai arī tādu nav.

7.1. Pieteikuma iesniedzēja uzskata, ka ir izmantojusi visas iespējas aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, jo ir pārsūdzējusi Kurzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas (*datums*) spriedumu lietā [..] kasācijas kārtībā. Tomēr Augstākās tiesas Civillietu departamenta tiesnešu kolēģija ar (*datums*) rīcības sēdes lēmumu nolēma atteikt ierosināt kasācijas tiesvedību šajā lietā. Tādējādi Pieteikuma iesniedzēja nevarot panākt tai labvēlīga sprieduma izpildi un atjaunot iepriekšējo mantisko stāvokli.

Satversmes tiesas kolēģija secina, ka konkrētajā situācijā jāņem vērā Kurzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas (*datums*) spriedumā atzītais. Proti, lai gan Kurzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija ir noraidījusi lūgumu taisīt sprieduma izpildīšanas pagriezīnu, Pieteikuma iesniedzējai netiek liegta iespēja atprasīt no vainojamās personas ar atcelto tiesas spriedumu piedzīto nemantiskā kaitējuma atlīdzību, attiecīgi ceļot jaunu prasību, pamatojoties uz vispārīgiem Civillikuma noteikumiem. Tiesības izvēlēties, pret kuru personu celt šādu prasību, dispozitīvi pieder Pieteikuma iesniedzējai, taču, ievērojot Satversmes tiesas spriedumā lietā Nr. 2014-06-03 secināto, Pieteikuma iesniedzējai ir prasījuma tiesības pret apdrošinātāju, ar kuru tā bija noslēgusi apdrošināšanas līgumu. Savukārt restitūcija sprieduma izpildīšanas pagrieziena ceļā šajā lietā būtu acīmredzami netaisnīga un radītu prasītāja tiesību nesamērīgu aizskārumu (*atsauce uz attiecīgo spriedumu*).

Tādējādi Pieteikuma iesniedzēja nav izmantojusi visas iespējas aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem.

7.2. Pieteikuma iesniedzēja norāda, ka apstrīdētā norma liedz tai atprasīt ar atcelto tiesas spriedumu piedzīto atlīdzību, ceļot jaunu prasību, kas pamatota ar Civillikuma 2389. pantu. Atbilstoši Augstākās tiesas judikatūrai Civillikuma 2389. pants neesot piemērojams, ja naudas līdzekļi nonākuši pretējās puses mantā nevis viņas rīcības, bet tiesas kļūdas rezultātā.

Kurzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija ir secinājusi, ka konkrētajā lietā nav nodibināta tiesas kļūda (*atsauce uz attiecīgo spriedumu*). Savukārt Satversmes tiesas kolēģija vērš Pieteikuma iesniedzējas uzmanību uz to, ka Civillikuma 2389. pants ir tikai viens no iespējamiem pamatiem prasības celšanai netaisnas iedzīvošanās dēļ.

Līdz ar to pieteikums neatbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajā daļā un sestās daļas 2. punktā noteiktajām prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu, Satversmes tiesas 3. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc pieteikuma (pieteikums Nr. 88/2017), kuru iesniegusi [..].

Lēmums nav pārsūdzams.

Satversmes tiesas 3. kolēģijas priekšsēdētājs

G. Kusiņš